

Tranes Bladet

Skåne Tranås

juni 2018

nr 2

TranesBladet

Ansvarelig utgivare:

Lars Olof Glifberg
Tranås Ungdomsförening

Redaktör:

Gunilla Blomberg
0704-86 85 49
gunilla.blomberg@telia.com

Omslagsbild:

Lars Larsson målare
målar Kvarnen
foto: Gunilla

Kontakt

Ordförande:

Lars Olof Glifberg
0709-14 44 92
glifberg.1@tomelilla.nu

Tranesbladet:

c/o Gunilla Blomberg
Rosencrantzgatan 14
273 31 Tomelilla

Medlemsregister:

Anna-Lisa Olsson
0417-202 62
alo.tranes@tele2.se

Logi Munkamöllan:

Gunilla Blomberg
0417-203 30
info@skanetranas.com

Vaktmästare:

Bengt Olsson
0707-65 81 33

Lars Olof Glifberg

Traningar!

Så gick vi från vargavinter till högsommarvärme på bara några veckor. Tiden mellan hägg och syren var en torsdag förmiddag. Men, i Skåne Tranås gnäller vi inte, utan njuter så länge vi kan. Nu närmast firar vi Midsommar som vanligt med början på Torget kl. 13 när vi klär stången som sedan bärs ner och reses på Ängen. Det blir dans

och kaffeservering i vanlig ordning. Därefter är det dags för byns stora loppis den 1 juli. Vi behöver lite hjälpande händer med sortering och upppackning på lördagen och givetvis med försäljning på söndagen. Vi välkomnar särskilt alla nya i byn - detta är ett utmärkt tillfälle att träffas, ha kul och komma in i gemenskapen. Kontakta mig eller Bengt!

Hemgjord glass från Wahlgrens bageri finns nu förresten att köpa på Munkamöllan - trevligt!

Det blir bussresor till Fredriksdalsteatern i början av augusti. Om tillräckligt många anmäler sig från byn kan eventuellt bussen hämta upp här. Man anmäler till Torgny Larsson på: 0705-65 07 58.

OBS! Bänkard 2-7!!

Datum	Avgång från Central-stationen i Tomelilla, klockan	Föreställningen börjar klockan	Vi är åter i Tomelilla, ca klockan	Absolut sista anmälningdag är
Fredagen 6 juli	1600*!!!	1900!	2315**	5 juni
Lördagen 4 aug	1500*	1800	2230**	1 juli
Söndagen 5 aug	1500*	1800	2230**	1 juli
Lördagen 11 aug	1500*	1800	2230**	1 juli
Söndagen 12 aug	1500*	1800	2230**	10 juli

Priset för hela paketet (teater + buss) är endast 745:- ! (425:- för ungdom upp till 16 !)

Pensionärsrabatt 35:- !

När vi kommer upp till teatern, är det meningen, att vi sätter oss i den jättesköna Fredriksdalsparken (inne i själva teaterparken) och äter vår **medhavda matkorg et fikakorg** !
Varför inte ta med sig en liten vinpava eller en sillanubbe? Teatercaféet är öppet.

GLAD SOMMAR!

JERKULES OCH SKÅNE TRANÅS UNGDOMSFÖRENING PRESENTERAR STOLT

SING-A-LONG
GARANTERAT!

**Sommars
PARTY**

BRÖDERNA RONGEDAHL SHIRLEY CLAMP PEPPE BERGSTRÖM

**SOMMARENS
ROLIGASTE KONSERT!**

**SCEN SKÅNE TRANÅS
DEN 26 JULI KL 19.30**

Biljetter: www.ticketmaster.se 077-170 70 70
Rosenhagen i Skåne Tranås, IGA Tomellilla och Ystad Turistbyrå

JerKules SAMARBETE MED: SKÅNE TRANÅS UNGDOMSFÖRENING

Midsommar

Firas som vanligt med samling på Torget kl. 13:00 då vi klär stängen. Dans på ängen, kaffeservering.

- Välkomna!

Andelsfrysen - ett levande kulturminne

I maj månad 1953 bildades Skåne Tranås ekonomiska Frysboxförening. Andelsfrysen består av 28 rymliga frysboxar. Insatsen kostade 1020 kronor och 83 öre per andel. Idag kostar ett frysfack 600 kr/år. Eftersom de flesta andelsfrysar, dessa var ju vanliga på 50-talet, inte finns kvar längre, är frysen i Tranås klassad som riksintresse för kulturmiljövården. När kompressorn 2002 behövde bytas, fick föreningen därför bidrag från Riksantikvarieämbetet. För första gången i frysens historia är nu två frysboxar lediga för uthyrning, så behöver du extra frysplats eller känner att du vill bidra till Andelsfrysens fortlevnad, kontakta ordf. Lena Berndin lenbed@hotmail.com eller 0417-200 96

En gång om året hålls möte i Frysboxföreningen

Munkarna, var kom de ifrån?

Det berättas att det var munkar på 1100-talet som dämde upp ån och byggde eller förbättrade kvarnen i Skåne Tranås. Man tror även att dessa munkar anlade eller tog över den första kyrkan. Vandrarhemmet har bytt namn till Munkamöllan efter det "gamla" namnet på Kvarnen. Men dessa munkar, vilka var de och var kom de ifrån?

Sannolikt kom de från den då stora staden Tumathorp. Staden hade en central ställning under medeltiden med kungsgård och myntverk. Tre mynt från perioden 1048-1086 har påträffats och är sannolikt slagna här. Mynten är slagna under tre danska kungar, Sven Estridsen, Harald Hein och Knut den helige. Från slutet av 900-talet till ca 1200 anses städerna i det dåtida Danmark fungerat som viktiga förvaltningsorter av den framväxande kungamakten. För Skånes del rör det sig om Lund, Lomma, Helsingborg och Tumathorp.

Det finns en berättelse i Heimskringla (Magnussönernas saga) som understryker Tumathorps betydelse vid den här tiden. Omkring 1120 företar den danske kungen Sigurd Jorsalafar ett härtåg in i Östersjön. Det nämns att kungen plundrade ett "thorp" som hette Tumathorp inte långt från Lund, på vägen till Kalmar. Historieprofessor Dick Harrison kallar händelsen för ett "Österlenskt korståg". Vid den här tiden var Tommarpsån segelbar och en viktig transportled, icke att förglömma.

Kring mitten av 1100-talet utvecklades Tumathorp från att vara ett världsigt centrum till ett andligt dito.

Premonstratensorden grundades 1120 av Norbert av Xanten och den fick påvlig bekräftelse 1126.

Tack vare ett starkt stöd från ärkebiskop Eskil i Lund kunde orden på kort tid expandera kraftigt i Skåne.

Kloster grundades först i Tumathorp, därefter i Lund och senare kring 1170 i Öved. Marken i Tumathorp

donerades av kung Valdemar I. Munkarnas (under en period fanns här även nunnor) arbete kom att få betydelse långt utanför kyrkliga kretsar, bland annat genom de nya idéer de införde för lantbruk, kreatursavel och trädgårdsodling. Klosteret blev en viktig maktfaktor genom sitt stora innehav av gårdar och jord i östra Skåne. Genom ett kungligt privilegiebrev från 1161 tilldelades klosteret de två kyrkorna i Tumathorp, S:t Nicolai kyrka i Simrishamn och fem vattenkvarnar i Tommarpsån. Under årens lopp lade klosteret under sig flera sockenkyrkor i sydöstra Skåne. Det innebar att munkarna blev ansvariga för själavården även i dessa och att de även erhöLL tionde - den del av jordbruksproduktionen som enligt lag skulle tillfalla kyrkan. Till klosteret strömmade det även in många gåvor i form av jord och pengar, i utbyte mot att prästmunkarna läste själamässor över de döda. Allt detta låter konstigt i våra moderna sekulariserade öron och det är lätt att glömma att vi då var danskar, vi var katoliker och alla var troende.

Klostret, vad hände sen?

Runt år 1300 drabbades klostret av en omfattande brand. Själva klostret var inte bara den klassiska fyrålgade slutna anläggningen, utan bestod även av verkstäder, stallbyggnader, bryggeri, gästhärbärge och andra byggnader. De ekonomiska konsekvenserna för klostret nämns ett flertal gånger i de skriftliga källorna från 1300- och 1400-talen. Det var dock inte bara ekonomiska svårigheter som drabbade bröderna. Strider kring gods och gårdar förvandlade de första århundradenas entusiasm och stränga klosterliv till ett alltmera andligt förfall. 1529 avsätts abboten efter klagomål från kung Fredrik I, som av politiska skäl anslutit sig till reformationen, och klostret förlänas kungens sekreterare Morten Krabbe. Denne hade fullt upp med sin tjänst som domprost i Oslo och därför gick klostret vidare till Malmös borgmästare, den inte helt obekante Jörgen Koch. Nu betraktades klostret som kronans egendom och i samband med Grevefejden överlämnades det till Börje Jensen Ulfstand som även innehade Glimminge och Örup. Vid mitten av 1500-talet nämns inte längre något underhåll av munkar eller upprätthållande av gudstjänster, vilket sannolikt innebär att klosterfolket lämnat byggnaderna. Indragningen av klostret i Tommarp var förmodligen den mest omvälvande förändringen i egendomsfördelning i sydöstra Skånes historia. Senare vet man att klostret bebotts av fattiga och tommarpsborna har under lång tid hämtat byggnadsmaterial från klosterruinerna. På 1800-talet rev man resterna av klostret för att marken skulle kunna odlas. Forts. efter mittupslaget

I klostret Grimbergen nära Bryssel i Belgien har munkarna av Premonstratensorden levt och verkat i snart 900 år. Lika långt tillbaka i tiden går traditionen att brygga Grimbergen klosteröl. Receptet har bevarats sedan 1128 och används fortfarande för att brygga ölet, trots att klostret och dess bryggeri flera gånger har brunnit ner till grunden. Två av munkarna, Fathers of Grimbergen, som än idag bevarar ölets tradition besökte Stockholm för att officiellt inviga Grimbergen på den svenska marknaden.

Rester av huggen sten samt foten av den en gång praktfulla kyrkoportalen.

STF Munkamöllan Logi

Munkamöllan Traneshgården

Festsalar & Konferens

Årets planteringar vid byns infarter har sponsrats av Längorna. Det tackar vi för - blev ju jättefint!

Årets äggpickning gick av stapeln och Kenneth Mölleborn från Vällingby Stockholm blev årets Äggkung. Det var premiärpickning för hans del, men han lovar att återkomma 2019 och försvara sin titel. - Välkomna säger vi!

Den 10 maj var det stor uppslutning när Mårten Walters ordnade kosläpp på Traneshlund. Grillarna glödde, solen sken, kalvarna var omtumlade, rabarber, honung och annat lokalt handlades. Ett trevligt arrangemang!

Efter en tids sjukdom har John Holck "Kiosholken" gått bort. Begravning ägde rum i Simrishamn och minnesstunden hölls på Traneshgården. Kiosken är stängd sedan en tid, men är enligt vad TB erfar till försäljning.

STF Munkamöllan Logi

Munkamöllan Traneshgården

Festsalar & Konferens

Årets boulemästerskap verkar bli inställt p.g.a. bristande arrangörsvilja. Det är dock inte för sent ännu. Kontakta Bengt Olsson 0707-65 81 33
Det vore synd om denna folkfest skulle utebli! Boulespel sker torsdagar 13:30

Ommålning av Kvarnen pågår. En del panel kommer att bytas ut och snart är Munkamöllan gul och fin igen. Målare Lars Larsson och Bengt vaktmästare jobbar för fullt.

Den 26 maj var det Må Bra mässa på Traneshgården. Arrangemanget växer och 2019 kanske det blir under både lördagen och söndagen.

För femte året i rad har ett stort gäng "gamla" spaningsflygare fyllt husen på Munkamöllan. Träffen går under namnet Sigurd Blå och Traneshbladet ställde givetvis frågan vad detta stod för. Vi fick ett trevligt brev med utförligt svar från gängets ledare Urban Sörme. Flygvapnet hade som mest 20 flygflottiljer. Alla hade egna anropsnummer och bokstäver. På F11 fanns även olika flygplanstyper. S:et står för flygplanstypen och färgen talade om vilken division det var. Sigurd Blå var alltså 2:a divisionen på F11 - Kungliga Södermanlands

Traneshgården Konferens och Munkamöllan Logi har nu riktiga Tranåspennor att förse sina gäster med.

Flygflottilj i Nyköping/ Skavsta 1941 - 1980. Ett glatt gäng som samlades hos oss, gjorde utflykter och umgicks.

Inför 800-års jubileet 1955 av klostergrundandet gjordes en del undersökningar och arkeologiska utgrävningar på initiativ av kyrkoherden och lokalhistorikern Curt Wallin. 2005 grävde man in två schakt och gjorde en mängd fynd. Allmänheten bjöds in och fick delta i utgrävningarna som skedde i samarbete med Glimmingehus och Riksantikvarieämbetet.

Tranesbladets utsände besökte platsen, som ligger högt i förhållande till omgivningarna, en av de varmare dagarna då luften dallrade och gräset antagit en solbränd färg. Under klostrets blomstringstid på 1200-talet måste det tätt sig helt magnifikt vida omkring och säkert var det någon dag lika varmt som vid vårt besök.

Tommarps Hembygds-krets har en hemsida med mycket information för den intresserade: <http://www.hembygdskretsentumathorp.se> Sevärt i anslutning till kyrkan och klostret är också skolmuseet, Esbjörnska huset och ett par hundra meter bort, kalkugnen. Man har även ett fullt program under berättarveckan som startar söndagen den 24 juni med invigning på Österlens Museum i Simrishamn.

Men klostret i Ystad då?

Klostret i Ystad grundades 1267 och var ett Gråbrödrakloster eller Franciskanerkloster efter grundaren Franciskus av Assisi. Deras ordensdräkt var gråbrun och väldigt enkel med ett vitt rep med tre knutar kring midjan. (Symboliserande ordenslöftena Fattigdom, Kyskhets och Lydnad.) De var en tiggardorden, levde på almosor och ägnade sig huvudsakligen åt sjuk- och själavård. Klosterkyrkan i Ystad var färdig kring 1280. Klostret byggdes om och till ända fram till 1500-talet. I samband med reformationen 1532 drevs munkarna brutalt bort och den norra och västra längan revs omkring år 1600. Klosterkyrkan och den östra längan finns ännu kvar. Idag är de bevarade delarna sedan 1912 Ystads Kulturhistoriska

Museum. Just nu pågår en utställning om just klostret och dess historia. Olika ordensdräkter visas, bland annat Premonstratensordens vita dräkt.

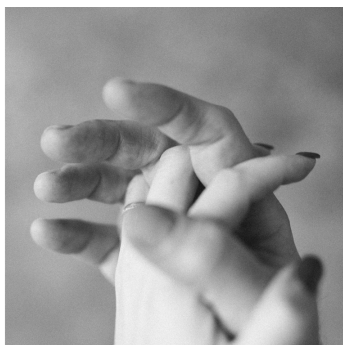

Rekonstruktion av Gråbrödrakloster vid 1500-talets början.
Illustration: Lucas Gölén

Vad får
dig att
vilja leta?

TILLÖKNING?

Vi kan tala om hur
det blir lättare att
sälja och samtidigt spara
tusenlappar både för er
köpare och er som säljare

NY KÄRLEK?

NYTT LIV.

BOENDE
SÄLJARE
KÖPARE
MÄKLARE...

Tag kontakt med oss på
Mäklargården i Tomelilla
0417-122 11
0709-220 998

MÄKLARGÅRDEN

SIMRISHAMN • TOMELILLA • HELSINGBORG • STAFFANSTORP

www.maklargarden.se

Ecoprint i Skåne Tranås

I slutet av maj har det hållits två kurser i ecoprint i Skåne Tranås. Ca 14 deltagare i varje kurs skapade under några dagar de mest fantastiska tryck av växter och blad. De kom från Stockholm, Göteborg, Gotland och nästgårds. Några hade flugit med blad o kvistar i packningen och stämningen var på topp. Nästan alla bodde på Munkamöllan med helpension - vad gör vi inte för våra grupper?! och det verkade som om alla var väldigt nöjda. De fick lite historia om TUF, om byn och Munkamöllan med en guidad tur ner till kvarnhjulet vilket vissa tyckte var otroligt spännande.

Ecoprint, då - vad är det? Tranesbladets utsände gav sig iväg till kurslokalen ute i Tranås "idrottsarena" för att ta reda på hur det hela går till. Man använder blad och växter som doppas i "järnvatten", d.v.s vatten som stått minst 14 dagar med rostiga föremål, alternativt vatten med tillsats av järnsulfat. Bladen placeras ut på tyget och vad vi erfar så sprayas därefter alltihop med ättiksvatten. Tyget rullas hårt på en pinne och snöras om. Rullarna samlades sedan i ångkokaren där de fick ligga ca 1½ timma. Något oklar beskrivning på den kemiska biten eftersom det var lite hemligt. Resultaten var dock inte hemliga. När rullarna packades upp avslöjades de mest fantastiska naturtryck! Någon hade även tryckt på en tovad hatt.

Kurserna hölls av Christina Skovmose och Anja Sörensen. Till hösten blir det nya kurser. Intresserad? titta in på: www.skovmosebyhand.se

Alpackor i Skåne Tranås

Inför årets stundande alpackafestival gav sig Tranesbladets utsände iväg till Anne-Line Scheele i Tranås för att träffa och få veta mera om dessa i Sverige fortfarande ganska ovanliga djur. Alpackan förekommer i Anderna i områdena i Ecuador, norra Bolivia, norra Chile och södra Peru. Den hålls i hjordar på flacka gräsmarker på höjder upp till 4900 meter över havet. Under Inkariket avlades alpackor mycket målmedvetet för sin ull och man utvecklade 22 grundfärger och drygt 250 nyanser på alpackorna och man åstadkom ull än mjukare än den som finns idag. Alpackaull är 2-3 ggr varmare än fårull, mycket lättare och mjukare. Det finns två sorters alpackor, Suri och Huacaya. Den senare som är vanligast har mera ullig päls som klipps varje år. Suri har päls som liknar dreadlocks och de klipps ungefär vartannat år. En alpacka äter ungefär lika lite som ett får, de är semiidisslare och har tre magar. De har två tår med klor som måste klippas regelbundet och de spottar inte ofta. Alpackan har många lustiga läten och en underhållande fjädrande galoppstil. -Det är i Skåne Tranås det händer!

TRANÅSGÅRDEN 21 JULI KL 9 – 16 I SKÅNE TRANÅS

Välkommen på Alpacka Festival

Upptäck den fantastiska alpackan och dess underbara ull, när Alpaca & Friends håller sin årliga Fleece Show i Tranåsgården.

Hör vår guide berätta om den pågående utställningen av alpackafällar i olika färger och från olika alpackaras, och på vilka kriterier vår domare Diane Marks från Nya Zeeland bedömer dessa fällar.

Vår spinngrupp visar hur du spinner på spinnrock – varför inte prova eller delta själv? Eller lär dig mer om de underbara alpackorna på våra små 50 kronors-seminarier kl 13 och kl 15.

Botanisera bland de spännande alpackaprodukter som finns till försäljning eller ta en fika ute på torget där du även kan träffa det fantastiska djuret som vi firar denna dag – alpackan!

Läs mer på www.alpacaandfriends.se eller följ Alpaca & Friends på Facebook.

GRATIS INTRÄDE. VÄLKOMMEN!

Alpaca
& Friends

Närmast stundar:

1 juli TUF:s stora Loppis på Idrottsplatsen
13:00 med korvgrillning och kaffeservering.
19 juli Sommarmarknad i Tomelilla med TUF
26 juli Sommarkonsert i Klockarebacken 19:30

Nästa Tranesblad före Veteranträffen 2 september
Skicka gärna bilder, text och idéer.

Loppissaker kan lämnas under hela året
ALLA är välkomna att hjälpa till med TUF:s arrangemang

Information på
www.skanetranas.se
och på anslagstavlan

Anmäl dig till [maillistan](#) så får du mer info om allt som händer i byn!
Kontakta Lars-Olof: 0709-14 44 92 glifberg.1@tomelilla.nu

Både TUF och Tranesbladet finns på Facebook

**Vi har allt
för grillfesten!**

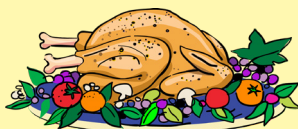
INGELSTA KALKON
din lokala matleverantör

Lunch - catering - delikatesser

Gårdsbutiken på Österlen
tel: 0414-285 24
www.ingelstakalkon.se

Värdekupong

Gårdsbutiken
Ingelsta Kalkon

15 % på ett köp

Gäller ej restaurang eller catering. Kan ej
kombineras med andra rabatterbjudanden.
Giltigt t.o.m den 1 aug 2018

Namn.....

Tel.....